

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21

הנשיא אברהם טל
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית מרכז דרום

ת"מ 96 / 21

העותר: נועם ששון

נגד

- המשיבים:
1. מועצה מקומית באר יעקב
 2. ניסים גוזלן
 3. אריק זורגר
 4. גלעד גולדמן
 5. ענת שאואר
 6. מקומון "השקמה" מקבוצת רשת שוקן בע"מ
 7. "חדשות הבאר – באר יעקב"

עתירה לצו מניעה לפי סעיפים 17ב ו-17ד לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותר: עו"ד ניסן חונה

בשם המשיבים 1, 3-4: עו"ד ברוך חייקין

בשם המשיב 2: עו"ד אילן נימני

בשם המשיבה 6: עו"ד זאב ליאונד; עו"ד דור ליאונד

בשם המשיבה 7: אביגיל נטלי צ'רכי מסורי

החלטה

בפניי עתירה שהוגשה לפי סעיפים 17ב ו-17ד לחוק דרכי הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן – חוק דרכי תעמולה) למתן צו האוסר על המשיבים לעשות שימוש במשאביה של המשיבה 1 לצרכי תעמולת בחירות, בניגוד לסעיף 2א לחוק דרכי תעמולה, וכן למתן צו האוסר על כל המשיבים לפרסם מודעות תעמולה בניגוד להוראות סעיף 10 לחוק האמור.

בליבה של העתירה עומדות הבחירות לרשויות המקומיות, ובכללן לראשות המועצה המקומית באר יעקב (להלן: המועצה).

עמוד 1 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

א. רקע וטענות הצדדים

1. העותר הינו חבר מועצה ויושב ראש ועדת הביקורת במועצה, והוא עומד בראש סיעת "כח", שהיא סיעה קיימת במועצה, אשר לטענתו הוא וסיעתו יתמודדו בבחירות הקרובות, למועצה ולראשותה, העתידות להתקיים בתאריך 30.10.2018.
2. המשיבה 1 היא המועצה המקומית באר יעקב.
3. המשיב 2 הוא ראש המועצה, ומתעתד להתמודד לתפקיד האמור גם בבחירות הקרובות.
4. המשיב 3 הוא מנכ"ל המועצה, המשיב 4 הינו מנהל מחלקת החינוך במועצה והמשיבה 5 הינה מנהלת מחלקת הגנים במועצה.
5. המשיבה 6 היא חברה שבעלותה רשת מקומונים המופצים במספר אזורים ברחבי הארץ תחת המותג "השקמה", ובכלל זה ברחבי המועצה.
6. המשיב 7 הוא דף פייסבוק פרטי, אשר בהתאם לחומר שבפניי, מנוהל על ידי הגברת אביגיל נטלי צ'רכי מסורי (להלן: הגב' צ'רכי מסורי), שהינה תושבת המועצה.
7. כבר בעת הזו, לאחר שקיבלתי את תשובת המשיב 7, ובטרם אבחן את העתירה לגופה, אני מוחק את העתירה נגד המשיב 7, על הסף, שכן לא נערך מיצוי הליכים אל מול המשיב 7, שמנוהל על ידי אזרחית פרטית כתחביבה האישי, ולהצהרתה (כאשר לא הוגשה כל ראיה הסותרת הצהרה זו), אין בניהולו משום עסק או הכנסה, ומאחר ולא הוכחה ראשית עילת עתירה נגד המשיב 7 או נגד מפעילתו.

טענות העותר

8. במהלך החודשים האחרונים העותר הפיץ במועצה את משנתו בעניין מערכת החינוך במועצה (להלן: תכנית העותר לחינוך). לאחר הפצת תכנית העותר לחינוך, החל המשיב 2, כראש המועצה, להפיץ בפרסומים תכניות דומות מטעמו, בתגובה ובסמוך להפצת תכנית העותר לחינוך.
9. המשיב 2 מפרסם בדף הפייסבוק האישי שלו את תכניותיו לחינוך, תוך שהוא מעלה סרטוני תדמית של המועצה המקומית וכן את פעילויותיה לקראת פתיחת שנת הלימודים התשע"ט וכן צילומים של נכסי המועצה תחת הלוגו והסיסמא של קמפיין הבחירות שלו.
10. עקב ההתקשרות בין המועצה למשיבה 6, מפרסמת האחרונה ראיונות ופרסומים שונים, אשר מרמזים כי המשיבה 6 תומכת במשיב 2, ונמנעת אף מלפרסם דברי ביקורות נגד המשיב 2 או המועצה בראשותו.

עמוד 2 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.ilאתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

11. המשיבה 6 מזוהה פוליטית עם המשיב 2 ומקדמת את ענייניו. המשיב 2 משמש "מושך בחוטים" במועצה, ובכך הוא זוכה לתעמולת הבחירות בעיתוני המשיבה 6, במימון כספי המועצה.
12. במסגרת זו, גם המשיבה 6 הצטרפה לקמפיין המשיב 2 בקשר לתכנית החינוך במועצה, כמשקל נגד לתכנית העותר בחינוך. כך, הוקדש גיליון מס' 1632, שפורסם בתאריך 30.8.2019, לענייני חינוך, ובין היתר פרסמה בגיליון את הכתבות הבאות:
- א. תחת הכותרת "שנת הלימודים נפתחת: לראשונה בבאר יעקב התקיימו "בחירות בגרות" פורסם ראיון עם המשיב 4 ללא אישור או חוות דעת מהמועצה.
- ב. תחת הכותרת "פותחים שנה – טופלו 350 ערעורים על שיבוצים לגנים" פורסם ראיון עם המשיבה 5 וזאת למרות חוות דעת שאסרה על חלק מהפרסום.
- העתק הפרסומים הנ"ל צורפו כנספח 5 לכתב העתירה.
- ג. בשער הגיליון תחת הכותרת "באר יעקב - עיר אקדמיה" פורסמה תמונתו של המשיב 2 ובה הודעה בנוגע לתכנית החינוך שהוא מקדם בעיר ותוך שהמשיב 2 מאחל שנת לימודים מוצלחת. כל זאת בשעה שבשולי המודעה מופיע הלוגו של סיעתו ושלו כמתמודד, וכן סלוגן הקמפיין של המשיב 2.
- אציין כי לא ברור מכתב העתירה באם המודעה המפורסמת על שער העיתון היא מודעת תעמולת בחירות או שמא מבוא לכתבה שהתפרסמה בגוף הגיליון – לכך התייחסה המשיבה 6 באופן מפורש וכפי שנביא להלן.
- צילום השער של העיתון הועלה בעמוד הפייסבוק האישי של המשיב 2 וכל הגיליון הנ"ל הוקדש לקדם את תעמולת הבחירות של המשיב 2, במסווה לכתבות עיתונאיות.
13. ביום 29.8.2018 העותר שלח הודעת דוא"ל לחשב המלווה של המועצה, מר עמוס סעדון, ובה ביקש לדעת האם מומנו הפרסום והראיונות על ידי המועצה והאם ניתןו האישורים הנדרשים לקיום ראיונות של עובדי המועצה בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה.
14. ביום 1.9.2018 שלח העותר הודעת דוא"ל, והפעם למנכ"ל המועצה – המשיב 3, בעניין זה.
- במסגרת זו הוסיף העותר והלין על כך שהמשיב 4, שהינו עובד מועצה, העלה אף הוא סרטונים בעמוד הפייסבוק שעניינם תעמולת בחירות.
15. ביום 2.9.2018 שלח העותר הודעת דוא"ל, והפעם לגבי ענת אסרף חיוט – המפקחת הארצית על הבחירות ברשויות המקומיות במשרד הפנים. במסגרת פניה זו, טען העותר כי סרטוני החינוך של המועצה – בהם משתמש גם המשיב 2 ומעלה לדף הפייסבוק האישי שלו – נערכים, ככל הנראה, על ידי המשיב 4, שהינו עובד ציבור.

16. פניה זו הועברה גם ליועצת המשפטית של המועצה, עוה"ד אילנית הומינר, ובמסגרתה שאל העותר האם הפרסומים של מנהלי מחלקות במועצה אושרו על ידה, האם אושר לקיים את כנס החינוך שמפרסם המשיב 2 בדף הפייסבוק שלו והאם יכול המשיב 2 לקחת תמונה מכנס החינוך ולהוסיף תחתיה את סלוגן הבחירות שלו.

17. בו ביום (2.9.2018) השיבה היועצת המשפטית של המועצה לפניית העותר וציינה כי הראיון עם המשיב 4 אושר באופן חלקי שכן המשיבה 6 הוסיפה תכנים שלא אושרו לפרסום; הראיון עם המשיבה 5 וכנס החינוך לא אושר וככל שהצילומים צולמו מצד המשיב 2 באופן פרטי אין בכך פסול, אך ככל שצולמו על ידי גורמים במועצה לשם איסוף חומר תעמולה – מדובר בפעולה שאינה תקינה.

18. לסיכום דבריו מלין העותר כי:

א. המשיב 2 מבצע תעמולת בחירות תוך שימוש במשאבי ציבור וזאת בניגוד לסעיף 2א לחוק דרכי תעמולה ותוך שימוש בעובדי ציבור ובניגוד להוראות סעיף 75 (א) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965 (להלן: חוק הרשויות המקומיות).

ב. המשיב 2 מפרסם מודעות תעמולה בעיתונים בניגוד לסעיף 10(ב)(5) כאשר דבר הפרסום אינו מציין את שמו ומענו של האדם האחראי להזמנתן, שכן כל אותן כתבות וראיונות ובפרט אלו הנוגעות לענייני החינוך במועצה – אינן אלא תעמולת בחירות בהסוואה לכתבה עיתונאית. מאחר ובהתאם למבחן הדומיננטיות מדובר בפרסום תעמולה, הרי שיש לציין את מזמין המודעה ואת כל הפרטים הנדרשים בהתאם להוראות החוק.

19. ברישא לכתב העתירה טוען העותר שהמשיב 2 שיתף בתעמולת בחירות מטעמו ילד מתחת לגיל 15 שלא במסגרת צילום ילד בפעילותו השגרתית וזאת בניגוד לסעיף 2ג לחוק דרכי תעמולה, ואולם לא ניתנה כל התייחסות מפורטת בגוף העתירה לגבי הפרה זו – מועד הפרסום, מיקומו, אילו ילדים מדובר, ומה הסעד המבוקש בגין הפרה זו.

20. העותר מבקש כדלקמן:

א. ליתן צו שיורה למשיבים לפרסם הבהרות ראויות, במקומות ראויים ולמשך פרק זמן סביר, לפיהן הראיונות עם המשיבים 4-5 והכתבות העוקבות, אינן אלא מודעת בחירות שמומנו מכספי המועצה, כשהוא סומך יתדותיו בעניין זה בהחלטתו של השופט ס' ג'ובראן בתר"ם 221/20 פדלון נ' הדר (3.11.2013) (להלן: עניין פדלון).

ב. ליתן צו האוסר על המשיב 2 לפרסם בכלי התקשורת השונים כתבות הממומנות על ידי המועצה ובהן מרכיבים מתעמולת הבחירות של המשיב 2, דהיינו צו האוסר על המשיב 2 להשתמש בכספי ציבור לשם קיום תעמולת בחירות.

ג. ליתן צו האוסר על המשיב 2 להשתמש בנכסי המועצה, הן באמצעות סרטוני תדמית בדף הפייסבוק של המשיב 2 והן בדף הפייסבוק של המשיבות 6-7, תוך כדי פרסום לוגו הבחירות מטעמו וכן להורות למשיב 2 להסיר מדף הפייסבוק האישי שלו את כל הסרטונים כאמור.

טענות המשיבים 1, 3-5

21. העתירה נוסחה בעמימות ונוגעת למעשה עשוי – הוא פרסום הראיונות עם המשיבים 4-5.
22. הסעד המבוקש נגדם הוא ליתן להם צו למתן הבהרה. צו כגון זה אינו נתון לסמכותי במסגרת עתירה זו, וזאת בהסתמך על סעיף 17ד(א) לחוק דרכי תעמולה הקובע כי יו"ר ועדת הבחירות האזוריות "רשאי לדון בבקשות למתן צווים לפי סעיף 17ב. שעניינם מניעת ביצוע עבירה לפי חוק זה, ולפי סעיף 17ג...".
- עניינו של הצו הוא למנוע ביצוע עבירה ואילו הצו המבוקש בעתירה בוחן מעשה שכבר בוצע, ולכן יש לדחות את העתירה על הסף מחמת היעדר סמכות.
23. אומנם בעניין פדלון הורה כב' השופט גיבוראן על מתן צו הבהרה, ואולם בתר"ם 25/21 צבי אבישר נ' חיים צורי קבע כב' השופט יצחק כהן, כי על אף ההחלטה בעניין פדלון, סמכותו של יו"ר ועדת בחירות אזורית מצומצמת מסמכותו של יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, כאשר לראשון אין סמכות לצוות על המשיבים לפרסם הבהרות.
24. יש לדחות את העתירה לגופה, שכן המועצה אינה אחראית על פרסומים שעושים אנשים בדפי הפייסבוק הפרטיים שלהם. המועצה לא מימנה את הראיונות עם המשיבים 4-5.
25. הראיונות עצמם אינם מהווים תעמולת בחירות, שכן לא מוזכר בהם ראש המועצה או מערכת הבחירות. הראיונות עוסקים בנושאים מקצועיים הקשורים למערכת החינוך ולפתיחת שנת הלימודים, הם נעשים באופן שגרתי מידי שנה והם בעלי פן אינפורמטיבי מובהק.

טענות המשיב 2

26. יש לדחות את העתירה על הסף מחמת אי מיצוי הליכים וחוסר ניקיון כפיים, שכן העותר לא פנה אליו עובר להגשת העתירה וכל תכליתה הוא ניגוח פוליטי כחלק מקמפיין הבחירות של העותר.
27. הסעדים שהתבקשו אינם מצויים בסמכותו של יו"ר ועדת הבחירות שכן אין בידו ליתן סעד שעניינו פרסום "הבהרות" בכלי התקשורת.
28. יתר הסעדים המבוקשים בעתירה הם סעדים כוללניים, ללא דרישה קונקרטית, ונטענו בצורה שתמית.

29. העותר לא צירף לעתירה את הסרטונים בהם נטען כי הוא הפר את הוראות החוק.

אציין כי כתב העתירה המונח בפניי כולל קישורים אל הסרטונים נושא העתירה.

30. עמוד הפייסבוק עליו מלין העותר הוא עמודו האישי ומופעל במימונו האישי והסרטונים המופיעים בו הם פרסומים אישיים שונים שלא נעשה במסגרתם כל שימוש במשאב ציבורי.

31. העותר מנסה בכתב העתירה לטשטש במכוון אלה פרסומים נעשו על ידי המועצה ואלה פרסומים נעשו על ידו – כאדם פרטי – מכספו האישי. הצילומים אותם צירף העותר צולמו על ידי אנשי יחסי ציבור מטעמו ובאירוע שלא נערך במבנה של המועצה המקומית וחלקם בצילומים המהווים נחלת הכלל.

32. העותר לא הציג כל ראיה לטענותיו ולא עמד בנטל שרובץ עליו. הראיונות שפורסמו מצד המשיבה 6 היו אינפורמטיביים, לא נכרך בהם שמו, ואילו המשיבה 6 עצמה היא גוף עצמאי, מכובד וותיק.

טענות המשיבה 6

33. בכל הנוגע לפרסום כתבות שפורסמו על ידה בדף הפייסבוק של המשיב 2 – מדובר בפרסום בדף פרטי של כתבות שפורסמו בפומבי – ולכן אין לה כל שליטה על כך.

34. המשיבה 6 לא מקבלת תמורה כספית מהמועצה בגין פרסומיה העיתונאיים, ולא מקדמת את ענייניו הפוליטיים של המשיב 2.

35. הראיונות עם המשיבים 4-5 הם פרסום עיתונאי, שיש לגביו עניין ציבורי לא מבוטל, אשר מצוי בתחום האחריות של המשיבים 4-5. אין מדובר בפרסום מטעם המועצה, אלא בכתבות עיתונאיות מובהקות, ומשכך לא נדרשה, וגם לא היתה מתבקשת, מעורבות נציגי המועצה.

36. פרסומי המשיבה 6 נערכים מתוך שיקול דעת עצמאי, ולא מדובר בפרסומים בתשלום אלא בכתבות לכל דבר ועניין.

37. המודעה שהופיעה על שער הגיליון נושא העתירה היא אמנם מודעת תעמולת בחירות בתשלום אך היא לא מומנה על ידי המועצה. אין מדובר בכתבה עיתונאית ואין היא מוצגת ככזו. לא נעברה כל עבירה על חוק דרכי תעמולה שכן גודל המודעה לא עלה על גודל של 40 אינץ', לא פורסמה באותו גיליון מודעה נוספת מטעמו של המשיב 2 או סיעתו, ומודעת תעמולה דומה פורסמה על ידי מועמד אחר.

עמוד 6 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

ב. דיון והכרעה

38. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת הראיות שהובאו בפניי, מצאתי שדין העתירה להידחות, שכן העותר לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח טענותיו, כלפי מי מהמשיבים.

המסגרת הנורמטיבית

39. סעיף 2א לחוק דרכי תעמולה קובע כדלהלן:

"לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1), (2), (3), (4) ו-(9) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב], או של תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהונו, ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או במטלטלין המוחזקים למעשה על ידי גוף או תאגיד כזה..."

40. חוק דרכי תעמולה חל, בהתאם לאמור בסעיף 1 שבו, על הבחירות לכנסת ועל הבחירות לעיריות ולמועצות המקומיות.

41. הסעיף האמור אוסר על שימוש במשאבים של כל גוף ציבורי, ובכלל זה רשויות מקומיות, לצורך תעמולת בחירות, בין היתר לכנסת, לרשויות המקומיות ואף לבחירות מקדימות.

ביסוד איסור זה עומדות מספר תכליות:

"האיסור לעשות שימוש בנכסי הציבור לצורך תעמולת בחירות הוא בעל משמעות מהותית ורבת חשיבות להגנה על כללי היסוד של חופש בחירות ושיוון הליך הבחירות, שלהם ממד חוקתי במשטר דמוקרטי. הוא מבטא את רעיון היסוד כי התמודדות בבחירות חופשיות צריכה לחתור, ככל האפשר, בין היתר, לשיוון האמצעים ויכולת הנגישות לבחור, שיובטחו לכל המתמודדים. מתן אפשרות למתמודד בבחירות לעשות שימוש בנכסי ציבור, אליהם יש לו נגישות מיוחדת מכוח התפקיד אותו הוא ממלא בפועל, פוגע פגיעה ממשית בערך השיוון בבחירות, בהפלותו לטובה את המתחרה, המכהן במשרה ציבורית עובר לבחירות. פן נוסף של האיסור נובע מהצורך למנוע שימוש בנכסי ציבור למטרת קידום עניינו האישי של מתמודד, שלא לשמו נועדו נכסים אלה שבידי הרשות מלכתחילה" (תר"מ 2/19 פיינשטיין נ' מלול, פסקה 7, מפי השופטת א' פרוקצ'יה).

42. יושבי ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ראו באיסור על שימוש במשאבי ציבור כאחת מאבני הראשה של חוק דרכי תעמולה (ראו: תב"כ 2/21 רמי כהן נ' מירי רגב ואח', השופט ח' מלצר (18.04.2018) (להלן – פרשת רמי כהן)).

43. עוד נפסק, כי יש להקפיד ביתר שאת על הוראת סעיף 2 לחוק דרכי תעמולה בכל הנוגע לבחור ציבור מכהנים, זאת כדי לצמצם את היתרון וחוסר השוויון האינהרנטי בגיוס תמיכה למועמד מכהן (ראו: תר"מ 32/03 סיעת "לב" נ' סויסה (13.8.2003), השופטת ד' דורנר; תר"מ 2/19 פיינשטיין נ' מלול, מ"מ ראש העיר רחובות (8.11.2009), השופטת א' פרוקצ'יה; תר"מ 14/20 חברי סיעת למען התושבים המועצת העיר רעננה נ' חופרי (16.6.2013), השופט ס' ג'ובראן (להלן – פרשת חופרי) ועוד).

44. בפרשת חופרי אף הרחיב השופט ס' ג'ובראן וציין כי:

"לגישתי, לאור הפוטנציאל הגלום לשימוש לרעה במשאבי ציבור על ידי נבחר ציבור מכהנים, יש לאמץ גישה פרשנית מחמירה. על פיה, מקרים המצויים ב"תחום אפור", קרי – אינם בבירור בגדר תעמולת בחירות אסורה או מותרת, נכריע לרוב כי הינם בגדר תעמולה אסורה. זאת, לאור הפגיעה האפשרית בשוויון בין המועמדים, טוהר השירות הציבורי, ואמון הציבור שייפגע אם כספיו שלו המוחזקים על ידי העירייה בנאמנות ולטובתו, ינותבו למען הגדלת סיכויי של נבחר ציבור מכהן להיבחר בשנית."

45. הבחינה אם פעולה פלונית היא תעמולה, ולכן אין לבצעה בקשר עם משאבי ציבור, תיבחן לפי מבחן תכליתת הדומיננטיות של הפעולה (תהא היא פרסום, קיום אירוע, העברת מידע וכיוצא), בעיני הבוחר הסביר (דנג"ץ 1525/15 חה"כ אחמד טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו (23.08.2017); בג"ץ 869/92 זוילי נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד מו(2) 692, 704 (1992) (להלן: בג"צ זוילי), ופרשת רמי כהן).

46. לצורך בחינת התכלית הדומיננטית של פעולה, קבעה הפסיקה מספר מבחני עזר למבחן הדומיננטיות. בין היתר, נפסק כי יש להתחשב במועד ביצוע הפעולה, ביוזם הפעולה, האם עסקינן בפעולה שגרתית הרשות, או בפעולה ייחודית וחד פעמית; בהיקף ההשפעה הצפוי של הפעולה על הבוחרים ובחשיבות התכלית האחרת העומדת בבסיס הפעולה והמחייבת את קיומה במתכונת זו.

לבסוף נאמר כי יש לנקוט במבחן השכל הישר וההיגיון (ער"מ 3/21 עיריית חולון נ' עו"ד ניסן זכריה (12.7.18), פסקה 5 להחלטת השופט נ' הנדל, והאסמכתאות דשם).

47. במקביל, סעיף 75 לחוק הבחירות לרשויות קובע כי:

"עובד המדינה, כולל עובד שירות התעסוקה, רשות הפיתוח וכן עובד של רשות מקומית, של הסוכנות היהודית, של הקרן הקימת לישראל או של תאגיד השידור הישראלי, אשר יש להם סמכות מינהלית, לרבות סמכות לפי תקנות ההגנה (שעת חרום), 1945, או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לא יקחו חלק בתעמולת הבחירות בתחום רשות מקומית שבה מתקיימות בחירות."

48. תכליתה של הוראה זו דומה לתכליתה של הוראת סעיף 2 לחוק הבחירות. שימוש בעובדי ציבור למען קמפיין פוליטי של נבחר ציבור מכהן פוגע בעיקרון השוויון בבחירות, בעקרונות של מנהל תקין וחסר פניות, בטוהר השירות הציבורי, ובאמון הציבור (ראו: תר"מ 93/18 צור נ' ניצן (28.10.2008), השופט א' ריבלין; תר"מ 44/20 מרציאנו נ' ניצן (5.08.2013) השופט ס' ג'ובראן). האיסור מגן מפני החשש שמא עובד הציבור פועל כפי שפועל שלא מרצונו החופשי, לאור יחסי השררה החלים, במישרין או בעקיפין, בינו לבין נבחר הציבור (תר"מ 31/20 גרוס נ' בן חמו (17.7.2013) השופט ס' ג'ובראן).
49. ביחס לפרסומים בעיתונות, סעיף 10 (ב) לחוק דרכי תעמולה, קובע:

"לא תהא תעמולת בחירות באמצעות מודעות מודפסות המתפרסמות בעתונים יומיים, בשבועונים או בירחונים, אלא בהגבלות אלה:

...
(3) לא תפורסם יותר ממודעה אחת ביום מטעם כל מפלגה בעתון אחד;

...
(5) המודעה תישא את שמו ומענו של האדם האחראי להזמנתה, ואם פעל אותו אדם מטעם סיעה, רשימת מועמדים, מועמד כאמור בסעיף קטן (א)(3) או גוף אחר, תישא המודעה את שם הסיעה, רשימת המועמדים, המועמד או הגוף כאמור, או את האות או הכינוי של הסיעה או של רשימת המועמדים."

הראיונות שקיימו המשיבים 4-5 ומודעת השער בגיליון

50. החלטתי נוגעת לבחינת הטענות בעניין הפרת הוראות חוק דרכי תעמולה בלבד. כתבי בי-הדין שבפניי העלו שלל טענות והגנות שונות, שעניינן במישור האתיקה העיתונאית או אתיקה של עובדי ציבור, ומשאלו אינן בסמכותי – אינני נדרש להן.
51. בתב"כ 16/20 שחר בן מאיר נ' בנימין נתניהו ואח' (24.2.2015) (להלן – פרשת ישראל היום), קבע כב' השופט ס' ג'ובראן בסוגייה הדומה לכגון דה. בפרשה זו קבע כי מודעות תעמולה יכולות להתחזות לכתבות עיתונאיות, ועקב כך להיות חשופות לביקורת יו"ר ועדת הבחירות, ולהוראות חוק דרכי תעמולה. יחד עם זאת, השופט ג'ובראן הדגיש כי

"מגבלות מעין אלה על תוכן הנחזה לידיעות חדשותיות - צריכות להיעשות במשורה ובאופן זהיר. זאת, נוכח העובדה כי עד שתוכח - אם תוכח - אותה זיקה, נקודה המוצא היא שמדובר בפרסומים המוגנים מכוח חופש העיתונות. אשר הוא, כידוע, בגדר 'תנאי הכרחי למשטר ייצוגי, לממשל תקין והוגן, לחירויות האדם. בפועל היא יכולה לשמש נייר לקמוס של הדמוקרטיה: יש עיתונות חופשית - יש דמוקרטיה; אין עיתונות חופשית - אין דמוקרטיה' (דנ"א 7325/95 ידי נ' קראוס, פ"ד נב(3) 1, 52 (1998))."

52. בפרשת ישראל היום השופט ג'ובראן הדגיש כי על מנת להחיל הגבלות על ידיעות עיתונאיות, חייב העותר להוכיח, ברמת הוכחה גבוהה, כי מדובר "במצבים שבהם מדובר בפרסום שאינו אלא מודעה מממונת ומוזמנת במסווה של כתבה עיתונאית, ולא בפתח לרגולציה של ידיעות חדשותיות וטורי דעה אשר נוטים לטובת מועמד זה או אחר, או לרעתו", כאשר השאלה המרכזית שהוצגה היא האם מדובר במודעה בכסות של ידיעה חדשותית עיתונאית.
53. משכך, על מנת להטיל את המגבלות על ידיעות חדשותיות, אשר נחזות ככאלה, יש צורך להוכיח כי מדובר בתעמולה בהיקף נרחב וזיקה ברורה וממשית בין כלי התקשורת לבין המועמד, באופן שפוגע בצורה ממשית בשוויון שבין המועמדים (תר"מ 16/20 קונינסקי נ' אלדר (23.6.2013); תר"מ 64/20 חלבי נ' נסראלדין (21.8.2013)).
54. בעניין ידיעה ספציפית, קבעה הפסיקה כי נדרשת הוכחת זיקה בין המועמד לכלי התקשורת, על פי מאזן הסתברויות מוגבר, שניתן אף ללמוד עליו מתוכן הידיעה עצמו (פרשת ישראל היום, פסקה 39א); תר"מ 117/17 בן דוד נ' עובד (30.10.2008), השופט ריבלין).
55. כאשר מדובר בסעד כלפי העיתון כולו, יש להוכיח זיקה חזקה במיוחד, ולבססה בראיות ברורות וחד משמעיות, בהינתן בפגיעה המשמעותית הגלומה במתן סעד כגון דא בחופש העיתונות ואף בחופש העיסוק (פרשת ישראל היום, פסקה 39ב).
- להשלמת התמונה אציין כי עתירה לבג"צ נגד החלטה השופט ג'ובראן בפרשת ישראל היום נמחקה, לאחר שמיעת הערות בית המשפט (בג"צ 1453/15 בן מאיר נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית (4.3.15)).
56. לאחר שבחנתי את הראיונות נושא העתירה, לא מצאתי שמדובר בתעמולת בחירות במבחן הדומיננטיות, והעותר לא הוכיח בפניי, אפילו במאזן הסתברויות הרגיל, כי יש זיקה בין המשיבה 6 לבין המועמד.
57. ביחס למודעת השער בגיליון, הרי שמדובר במודעת תעמולה רגילה, שחלות עליה הוראות סעיף 10 לחוק דרכי תעמולה, והיא לא נחזתה לידיעה עיתונאית. משכך, אין בפרסומה הפרת הוראה מהוראות חוק דרכי תעמולה.

צו שיורה למשיבים לפרסם הבהרות ושאלת הסמכות בנוגע אליו

58. בין הצדדים נטושה מחלוקת בשאלת סמכות יו"ר ועדת בחירות אזורית ליתן צו שיורה למשיבים לפרסם כי הראיונות לא היו אלא תעמולת בחירות. העותר נסמך על עניין פדלון ואילו המשיבים 1, 3-5 מסתמכים על תר"מ 25/21 צבי אבישר נ' חיים צורי.

59. אציין כי נשמטה מעיני המשיבים 1, 3-5 החלטת כבוד השופט ח' מלצר במסגרת ער"מ 2/21 צבי אבישר נ' חיים צורי, אשר בה נקבע מפורשות כי:

"בשאלה המשפטית הנוספת שעלתה בערר הנוגעת להגדרת סמכויותיו של יושב ראש ועדת בחירות אזוריות, אל מול סמכויותיו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, אבהיר כי אין שוני בהיקף הסמכויות בין שני בעלי התפקידים הנ"ל לעניין הוצאת צו למניעת ביצוע עבירה או המשכתה, ככל שהדברים נוגעים בחוק דרכי תעמולה, בנתון לכך שליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית סמכויות כאמור גם לגבי חוקים נוספים מעבר לחוק דרכי תעמולה"

60. בין כך ובין כך, משקבעתי כי הראיונות אינם בגדר תעמולת בחירות, אינני נדרש לכך, אך מובן כי הדין הינו בהתאם להחלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית.

הפרסומים בדף הפייסבוק של המשיב 2

61. בהחלטתי בתר"מ 80/21 עדי שטרנברג ואח' נ' מיכאל וידל ואח' (9.9.2018) קבעתי את הדברים הבאים היפים גם לענייננו:

"אין פסול כי נבחר ציבור מכהן יפרסם – מכספו שלו – במסגרת תעמולת הבחירות את הישגי הרשות אשר הוא עומד בראשה. ההלכה שנקבעה בעניין חופרי אוסרת כריכת שמו של ראש עיר מכהן בפרסומים של העירייה (להבדיל מפרסומים של המתמודד). פרסומים אלו, מטבע הדברים, נעשים מכספי ציבור ועומדים בניגוד לסעיף 2א לחוק דרכי תעמולה. אדרבה, נפסק לא אחת כי תצמח לבוחר תועלת מכך שנבחר ציבור יציג את הישגיו על מנת שהבוחר יוכל לקבל את החלטתו באופן מושכל (ר' תר"מ 19/20 דוידי נ' בוסקילה (3.7.2013), השופט ס' גובראן)"

62. העותר לא הבחין בעתירתו בין תעמולה המתפרסמת מתוך דף פייסבוק של המועצה, שנעשית כולה מכספי ציבור, לבין הפרסומים שעשה המשיב 2 בדף הפייסבוק האישי שלו, שנעשו כולם, על פי הצהרתו, במימונו.

63. ביחס לפרסום תמונות שצולמו על ידי המועצה והם נגישים לכל, אין כל פסול כי כל אדם ישתמש בהם לצרכיו (ובלבד שהם אכן פתוחים לשימושו של כל מועמד).

64. העותר לא הוכיח כי הפרסומים נושא העתירה בדף הפייסבוק נעשו תוך שימוש במשאבי ציבור או אף בזיקה אליו, ולכן לא הפרו את הוראות סעיף 2א לחוק דרכי תעמולה בדף הפייסבוק הפרטי.

65. אשר על כן, אני דוחה את העתירה בראש זה.

חובת הפניה המוקדמת

66. סעיף 2(ב)(6) להוראות סדרי הדין קובע כי:

נעשתה פנייה מוקדמת בכתב למשיב – יצורפו העתקים של ההתכתבות לעניין זה; לא נעשתה פנייה מוקדמת – יפורטו הנימוקים להגשת העתירה בלא פנייה מוקדמת;

עמוד 11 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

67. כפי שצוין פעמים רבות מספור, חובת הפניה המוקדמת עובר להגשת העתירה, היא חלק חשוב ומרכזי בשמירתו של חוק דרכי תעמולה. פעמים רבות מאוד, לאחר הפניה המוקדמת מתייטר הצורך בהגשת עתירה [ר' לעניין זה החלטתי לפני מספר ימים בתר"ם 83/21 חזות משה ואחי נ' צבי גוב ארי ואחי (9.9.2018); וכן השוו: תר"ם 55/20 רחמים כהן נ' ניר ברקת ואחי (8.8.2013), השופט ס' גובראן; תר"ם 46/20, תר"ם 50/20 איתמר שמעוני נ' בני וקנין (31.7.2013), השופט ס' גובראן].

68. יש להצר כי העותר פעל באופן זה והזדרז להגיש עתירתו עוד בטרם פנה למשיב 2 ולמשיבה 6, שמא היו תשובותיהם מניחות את דעתו, ובכך היו נחסכים הליכים מיותרים.

69. משכך, ניתן היה אף לדחות את העתירה על הסף. כאמור בנסיבות, מצאתי לברר את העתירה לגופה.

סוף דבר

70. לאור כל האמור לעיל, אני דוחה את העתירה על כל חלקיה.

העותר ישלם למשיבים הוצאות בסך כולל של 10,000 ₪, על פי החלוקה כדלקמן:

א. למשיבה 1 – סך של 5,000 ₪.

ב. למשיב 2 - סך של 2,000 ₪.

ג. למשיבה 6 - סך של 2,000 ₪.

ד. לגבי צ'רכי מסורי - סך של 1,000 ₪.

ניתנה היום יא' תשרי תשע"ט, 20 בספטמבר 2018.

אברהם טל

**נשיא בית משפט מחוזי
יושב ראש ועדת הבחירות
האזורית מרכז-דרום**

עמוד 12 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il